

آزمایش های لازم در طول پرورش جوجه های گوشتی

نویسنده: سعید مصلحی

کاری که خوب شروع شود ۵۰ درصدش انجام شده است. کیفیت جوجه یک روزه برای فارم گوشتی یعنی سرنوشت سه ماه زحمت و کار بی وقفه. بنابراین بررسی کیفیت جوجه اهمیت بسیاری در مدیریت گله دارد. جوجه پس از ورود به سالن تا اتمام دوره پرورش، در مسیر استرس انواع بیماری ها و استرس رشد سریع می باشد، انواع بیماری های مسری ویروسی، که هزینه درمان بالایی داشته و البته باعث کاهش حاشیه سود و شاید هم ضرر غیر قابل جبران برای مرگذار به همراه داشته باشد.

بنابراین، مرگذار باید گله را برای گذر سالم از این مسیر پراسترس آماده نماید؛ برای این منظور لازم است، گله از نظر بیماری ها و امکان ابتلا به آن ها و پیشگیری، مورد بررسی قرار بگیرد. مهمترین اقدامات در این جهت، انجام آزمایشات زیر برای گله در طول دوره پرورش، بخصوص هفته اول می باشد: MS , MG و SP

به محض ورود جوجه ها به مرگذاری، مرگذار حداکثر تا روز سن سه روزگی جوجه ها فرصت دارد خون جوجه ها را از نظر بیماری های فوق جهت بررسی به آزمایشگاه ارسال نماید. علامات اختصاری فوق، شامل مایکو پلاسما گالی سپتیکوم (mg) ، مایکوپلاسما سینوویه (ms) و سالمونلا پولوروم (sp) یا اسهال سفید جوجه ها می باشد. مثبت بودن mg ، گله را در آینده مستعد ابتلا به بیماری مزمن تنفسی (CRD) و کلی باسیلوز می نماید که علاوه بر هزینه های زیاد درمان، امکان بهبودی کامل گله بندرت امکان پذیر بوده و قطعاً ضریب تبدیل گله بسیار خراب خواهد شد. اگر ms مثبت باشد، گله در طول دوران پرورش دچار مشکلات لنگش و احیانا مشکلات تنفسی خواهد شد و بالاخره اگر جوجه ها از نظر sp مثبت باشند، گله مستعد ابتلا به بیماری سالمونلایی اسهال سفید خواهد بود، که در هفته اول تلفات همراه با افزایش شدید میزان وازدگی خواهد بود و به احتمال زیاد، گله باید حذف گردد.

هر سه این بیماری، به نحوی، از طریق مرغ مادر به جوجه ها انتقال می یابند. با انجام یک آزمایش سریع از سرم خون جوجه ها، به راحتی می توان وضعیت گله را در این موارد مشخص نمود؛ که با حذف به موقع گله، با انجام اقدامات اداری لازم، گله حذف گردیده و جلو خسارات بیشتر گرفته خواهد شد و البته پس از تایید موارد مثبت توسط شبکه دامپزشکی شهرستان و اداره کل دامپزشکی استان، امکان عدم پرداخت مبلغ خرید جوجه ها فراهم گردیده و جلو خسارات غیر قابل جبران در آینده گرفته می شود.

پس از روز سوم ورود جوجه ها به سالن، لازم است تیترا آنتی بادی جوجه ها از نظر بیماری های نیوکاسل، آنفلوآنزا و نیز گامبورو مورد سنجش قرار بگیرد. بدست آوردن میزان تیترا، کمک مهمی در جهت برنامه واکسیناسیون گله می باشد اگر بدون تکیه به میزان تیترا مادری، اقدام به واکسیناسیون گردد، احتمالاً در طول پرورش، گله از نظر بیماری های فوق الذکر، دچار مشکل خواهد گردید.

اصولاً تیترا در گله های گوشتی، معیار مشخصی را برای تنظیم برنامه واکسیناسیون بدست می دهد؛ دادن واکسن بدون سنجش تیترا بیماری ها، احتمالاً به علت تداخل با آنتی بادی مادری، کل ایمنیت گله سرکوب شده و مستعد ابتلا به آن بیماری خواهد شد. یعنی مثل اینکه گله واکسن دریافت نکرده باشد.

بیماری گامبورو را که در بیشتر مناطق کشور وجود دارد، تنها بوسیله انجام آزمایش و مشخص نمودن میزان آنتی بادی مادری از روز سوم به بعد و بدنبال آن با مشخص نمودن زمان وجود حداقل آنتی بادی مادری، می توان کنترل نمود. همچنین در طول پرورش نیز با انجام آزمایش میزان تیترا گله را بخصوص از نظر نیوکاسل باید کنترل نموده و زمان واکسن یادآور را مشخص نمود. البته صرفاً با نگاه به تیترا گله نمی توان زمان واکسیناسیون را مشخص نمود؛ چون در تیترا فقط ایمنی همورال سنجش می شود و از طرف دیگر چون در جوجه گوشتی واکسن کشته به دفعات تزریق نمی شود، پس تیترا پایداری ایجاد نخواهد شد و با اندکی استرس از هر نوع، ممکن است ایمنی سرکوب و تیترا آنتی بادی بیماری افت نماید. یعنی ممکن است ما در زمان انجام آزمایش، تیترا مناسبی داشته باشیم، ولی با استرس های بعدی، تیترا به یکباره افت نماید، پس دامپزشک با تجربه یا کارشناس خبره، با مشاهده جواب آزمایش سنجش تیترا و البته وضعیت خود گله، بهتر خواهد توانست زمان واکسیناسیون را مشخص نماید. این مورد همان نکته ظریفی است که مرغداران فقط با توجه به میزان تیترا، زمان واکسیناسیون را مشخص می نمایند و بیشتر مواقع، قبل از زمان واکسن دادن، احتمال دارد دچار بیماری نیوکاسل بالینی و البته بیشتر مخفی و تحت کلینیکی شوند. از اینرو دیدگاه اکثر مرغداران نسبت به آزمایش تعیین تیترا مثبت نیست.

باید توجه شود که در مرغ مادر و تخمگذار، چون واکسن های کشته به دفعات تزریق می گردد، تیترا پایداری نسبت به بیماری ایجاد می گردد و به ندرت نیز سرکوب و دچار افت می شود؛ در جوجه های گوشتی، تیترا، اطلاعات مهمی درباره وضعیت کلی و فعلی گله و میزان پراکندگی آنها نشان می دهد و دامپزشک و مرغدار را جهت درمان و یا برای واکسیناسیون راهنمایی می نماید. در مورد برونشیت بدون سنجش تیترا ایمنی مادری برونشیت و با نظر دامپزشک گله می توان واکسن بصورت اسپری یا قطره چشمی را استفاده کرد، ولی برای واکسیناسیون آشامیدنی، حتماً باید میزان تیترا مادری جوجه سنجش گردد.

آزمایش کشت و آنتی بیوگرام : پس از ورود جوجه به سالن، و در زمانی که جوجه برای آزمایشات سرولوژی (MS , MG و SP) به آزمایشگاه ارسال می گردند، باید آزمایش کشت و آنتی بیوگرام نیز درخواست گردد. این جواب آزمایش، چنانچه گله در چند روز اول تلفات غیر معمولی داشته باشد می توان با اتکا به این جواب به تجویز آنتی بیوتیک پرداخت. مزیت دیگر این کار این است که از میزان مقاومت آنتی بیوتیکی گله مطلع می شویم که البته در اثر مصرف آنتی بیوتیک در گله مادر ایجاد می گردد و معمولا در جوجه هایی که گله مادر پیر داشته اند بیشتر است.

همچنین در طول دوره باید هر زمان که تلفات از نرم عادی تجاوز نمود بایستی تلفات جهت آزمایش کشت و آنتی بیوگرام به آزمایشگاه ارسال گردد، تا در موقع نیاز، آنتی بیوتیک لازم بدون فوت وقت، جهت درمان تجویز گردد. دادن آنتی بیوتیک بدون کشت و آنتی بیوگرام، در اغلب موارد، علاوه بر بالا بردن هزینه های درمان، بدلیل عدم جواب دهی مناسب به درمان، زمان طولانی درمان را از بین برده و مرغدار متحمل ضررهای مالی خواهد شد. در هفته اول اگر میزان تلفات جوجه ها به علت عفونت زرده، بیش از حد نرمال باشد احتمالا، کشت زرده مورد نیاز خواهد بود. همچنین در چنین شرایطی که میزان تلفات و وازدگی جوجه ها در سه چهار روز اول بیشتر از حد نرمال باشد، احتمالا کشت قارچ نیز مورد نیاز خواهد بود.